

Nynäshamns
kommun

Riktlinjer för konstnärlig utsmyckning i Nynäshamns kommun

Antagna av kommunfullmäktige den 11 november
2021 § 185

Revideringar

Riktlinjerna antogs av kommunfullmäktige den 14 mars 2018 § 45.

De senaste revideringarna av detta dokument trädde ikraft den 10 december 2021.

Sammanfattning

Kommunens konstinköp syftar till att berika och förbättra kommunens offentliga miljö samt till att stimulera och stödja konstintresse och konstlivet i kommunen. Konst skapar attraktivitet och välbefinnande samt gynnar mångfald. Konsten lockar medborgare oavsett ålder, bakgrund och behov och hjälper till att bygga broar mellan människor med olika kulturella bakgrunder. Den ger stimulans, upplevelser, identitet och särprägel.

Dessa riktlinjer gäller anskaffning av konstnärlig utsmyckning i offentlig miljö eller i samband med ny-, om- och tillbyggnad (byggnation) av kommunala lokaler.

Innehåll

1.	Allmänt	1
1.1	Fast och lös konstnärlig utsmyckning	1
2.	Lös utsmyckning	2
2.1	Inkösprinciper	2
2.2	Utplacering av kommunens lösa konst.....	2
2.3	Namngivning av konstnären	2
2.4	Tillsyn och registrering	2
2.5	Reparation och avveckling av konst	2
2.6	Försäljning av konst.....	3
2.7	Avtal.....	3
3.	Fast utsmyckning.....	4
3.1	Inkösprinciper	4
3.2	Tillämpning av "enprocentsregeln"	4
3.3	Namngivning av konstnären	5
3.4	Tillsyn och registrering	5
3.5	Reparation och avveckling av konstverk	5
3.6	Försäljning av konst.....	5
3.7	Avtal.....	5

1. Allmänt

De kommunala miljöerna ska berikas med samtida konst med ett bestående konstnärligt värde, främst skapade av svenska yrkesutövande konstnärer. Konsten ska inhandlas balanserat mellan skilda tekniker, konstnärligt innehåll och genusperspektiv.

Kommunens konstinköp ska vidare syfta till att:

- Ge kommunens invånare tillgång till god konst.
- Främja intresset för konst.
- Ge stöd till lokala konstnärer.
- Öka tillgången till konst i offentliga miljöer.

1.1 Fast och lös konstnärlig utsmyckning

Det finns två typer av offentlig konst, fast konstnärlig utsmyckning och lös konstnärlig utsmyckning. Med fast konstnärlig utsmyckning avses konst som integreras eller monteras i byggnader eller på marken utanför byggnaden, i det offentliga rummet eller i park/eller gatumiljö som ägs och sköts av kommunen. Den fasta utsmyckningen kan ha byggteknisk påverkan.

Med lös konstnärlig utsmyckning avses utsmyckning som hängs upp eller placeras i byggnaden helt utan byggteknisk påverkan, exempelvis målningar, fotografier eller mindre skulpturer.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar och beslutar om så kallad lös konstnärlig utsmyckning.

Kommunstyrelsen ansvarar för och beslutar om offentlig konst som integreras eller monteras i nybyggnationer eller större om- eller tillbyggnationer av kommunala byggnader, så kallad fast konstnärlig utsmyckning.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för fast konstnärlig utsmyckningen av kommunens offentliga platser.¹

Samhällsbyggnadsnämnden utgör kommunens skönhetsråd i samhällsutvecklings- och byggnadsfrågor. Detta innebär att samråd med samhällsbyggnadsnämnden alltid ska ske innan beslut fattas rörande kost i offentlig miljö.

När det enligt dessa riktlinjer anges att det är "ansvarig nämnd" som har i uppdrag genomföra en viss åtgärd eller liknande så avses antingen kommunstyrelsen eller samhällsbyggnadsnämnden. Bedömningen kring vilken av dessa myndigheter som är ansvarig avgörs utifrån om konsten ska integreras eller monteras på en byggnad (kommunstyrelsen) eller om det rör sig om utsmyckning på offentlig plats (samhällsbyggnadsnämnden). Bedömning kring vilken förvaltning som utgör "ansvarig förvaltning" ska göras enligt samma principer som beskrivs ovan.

¹ Med offentlig plats avses sådana platser som anses utgöra offentlig plats enligt 1 kap 2 § ordningslagen (1993:1617).

2. Lös utsmyckning

2.1 Inkösprinciper

Konstinköpen ska kännetecknas av kvalitet och mångsidighet. Med kvalitet avses bland annat hantverkmässig skicklighet. Med mångsidighet avses bland annat olika konstriktningar, tekniker och motivområden.

Inköp och beställningar ska fördelas på så stort antal konstnärer som möjligt, både verksamma inom och utanför kommunen. Inköp av färdig konst sker normalt från utställningar och konstgallerier. Vid inköp prioriteras inköp från gallerier och konsthallar som tillhandahåller utställningar gratis för allmänheten inom Nynäshamns kommun. Om det är möjligt ska kommunen inhandla konst från sin egen utställningsverksamhet i Nynäshamns konsthall på Nynäshamns bibliotek.

2.2 Utplacering av kommunens lösa konst

Kultur- och fritidsavdelningen avgör tillsammans användarna/beställarna från kommunens förvaltningar hur och var kommunens konst ska placeras. Utrymmen där många människor vistas ska prioriteras. Respektive förvaltning är ansvarig för att utplacerad konst ej flyttas utan kultur- och fritidsavdelningens vetskap samt att eventuella skador eller stölder omedelbart anmäls till kultur- och fritidsavdelningen. Utlåning av konst för placering i tjänsterum och andra kommunala miljöer sker mot lånekvitto som tydliggör låntagarens ansvar. Den lösa konsten köps in utan ett förutbestämt placeringsställe. De förvaras på Nynäshamns bibliotek tills lämplig placering hittats. Utgångspunkten är att alla kommunala verksamheter ska få låna konst vid förfrågan, men beslutanderätten för utlåning av lös konst har kultur- och fritidsavdelningen. Kultur- och fritidsavdelningen ställer inga krav på verksamheterna att inom en viss tid eller på begäran lämna tillbaka konst.

2.3 Namngivning av konstnären

Konstnären ska – i den omfattning och på det sätt som god sed kräver - namnges i samband med att verket utnyttjas. Detta innebär att namn på konstnären/upphovsrättsinnehavaren och årtal på konstverket synligt ska placeras på konstverket innan det offentliggörs, om det inte är omöjligt.

2.4 Tillsyn och registrering

Vid inköp av lös konst ansvarar kultur- och fritidsavdelningen för inköp, registrering och fotografering. All konst som köps in, fast som lös utsmyckning, ska registreras och dokumenteras i kommunens konstregister. De gåvor som på högre ansvarsnivå bedömts som konst ska registreras och dokumenteras. Kultur- och fritidsavdelningen har ansvar för vård och underhåll av kommunens lösa konst.

2.5 Reparation och avveckling av konst

Vid större skador på konsten kontaktas konstnären i första hand för att reparera verket. Är det inte möjligt att få tag på konstnären eller är skadan endast av enklare karaktär avgör konstansvarig tjänsteman på vilket sätt konsten ska repareras. Kostnadsansvarig tjänsteman på kultur- och fritidsavdelningen har mandat att göra bedömningar om skötsel och gallring av lös konst på grund

av skada av verk med ett lägre värde. Om skadad konst utgör en fara för allmänheten bör den avlägsnas. Gallring av skadat verk som inte går att reparera ska ske enligt beslut av kultur- och fritidsnämnden.

2.6 Försäljning av konst

Försäljning ur Nynäshamns kommuns konstsamling får inte ske. Undantag från förbudet mot försäljning får göras efter beslut av Kultur- och fritidsnämnden. Vid försäljning ska det aktuella verket värderas av en oberoende värderingskonsult och säljas till marknadspris. De intäkter som uppstår ska användas för nyinköp av konst. Konstverken tillhör inte de enskilda verksamheterna och får inte avyttras eller skänkas som gåva av verksamheterna.

2.7 Avtal

I samband med att konstverket offentliggörs är det viktigt att ur upphovsrättslig synvinkel skriva ett avtal med konstnären eller ansluta sig till Bildkonst Upphovsrätt i Sverige, BUS. Avtalet ska bland annat reglera kommunens rätt att offentliggöra konsten.

3. Fast utsmyckning

3.1 Inkösprinciper

I möjligaste mån ska de blivande användarna/brukarna ges tillfälle att påverka den konstnärliga utsmyckningen i befintliga eller nybyggda lokaler samt andra offentliga platser.

Kommunstyrelsen ansvarar för och beslutar om offentlig konst som integreras eller monteras i nybyggnationer eller större om- eller tillbyggnationer av kommunala byggnader och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för den konstnärliga utsmyckningen av kommunens offentliga platser.²

3.2 Tillämpning av "enprocentsregeln"

Beträffande konstnärlig utsmyckning av offentliga byggnader och offentliga platser såsom vid anläggande av park, torg eller annan offentlig miljö i samband med nybyggnader, större om- och tillbyggnader eller vid anläggning gäller följande: - en procent av byggnadskostnaden/anläggningskostnaden, innefattande summan av byggnads-, målnings-, VVS- och elarbeten, gällande moms samt indexförändring, ska avsättas för konstnärlig utsmyckning.

Ansvarig förvaltning upprättar en kostnadsprognos för varje aktuellt objekt och utarbetar i samråd med berörda brukare/användare ett principförslag om arten av utsmyckningen och placering i byggnaden eller anslutande miljö. Förslaget bearbetas därefter i samråd med byggnadens arkitekt och kompletteras till ett program för den konstnärliga utsmyckningen inom fastställd kostnadsram. Programmet godkänns därefter av ansvarig nämnd.

Med godkänt program som underlag bjuder ansvarig förvaltning in konstnär/konstnärer till att lämna in idéskisser. Eventuella upphandlingar av fast konst ska ske i samråd med kommunens upphandlingsenhet. Detta innefattar annonsering för inbjudan av konstnärer. Inkomna förslag väljs ut av en referensgrupp som består av representanter från kultur- och fritidsavdelningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. Om kommunstyrelsen ansvarar för det aktuella inköpet ska även representanter från kommunstyrelseförvaltningen ingå i referensgruppen. Slutgiltigt beslut tas i samråd med brukar/användargruppen. Samtliga inköpta verk ska registreras i kommunens konstsamling.

I samråd med samhällsbyggnadsförvaltningen samt arkitekten beslutar ansvarig nämnd eller dess delegat beträffande den slutliga konstnärliga utsmyckningen. Kontrakt tecknas av ansvarig nämnd. Ansvarig nämnd övervakar att utsmyckningen blir utförd och färdigställd på avsett sätt inom fastställd kostnadsram.

Ansvarig nämnd ska årligen följa upp hur enprocentsregeln efterlevs.

² Med offentlig plats avses sådana platser som anses utgöra offentlig plats enligt 1 kap 2 § ordningslagen (1993:1617).

3.3 Namngivning av konstnären

Konstnären ska – i den omfattning och på det sätt som god sed kräver - namnges i samband med att verket utnyttjas.

3.4 Tillsyn och registrering

Vid inköp av fast konst ansvarar ansvarig förvaltning för inköp, registrering och fotografering. All konst som köps in, fast som lös utsmyckning, ska registreras och dokumenteras i konstregistret.

3.5 Reparation och avveckling av konstverk

Vid större skador på konsten kontaktas konstnären i första hand för att reparera verket. Är det inte möjligt att få tag på konstnären eller är skadan endast av enklare karaktär avgör konstansvarig tjänsteman på ansvarig förvaltning på vilket sätt konsten ska repareras.

Kostnadsansvarig tjänsteman på ansvarig förvaltning har mandat att göra bedömningar om skötsel och gallring av konst på grund av skada av verk med ett lägre värde.

Om skadad konst utgör en fara för allmänheten bör den avlägsnas. Gallring av skadat verk som inte går att reparera ska ske enligt beslut av ansvarig nämnd.

3.6 Försäljning av konst

Försäljning ur Nynäshamns kommuns konstsamling får inte ske. Undantag från förbudet mot försäljning får göras efter beslut av ansvarig nämnd. Vid försäljning ska det aktuella verket värderas av en oberoende värderingskonsult och säljas till marknadspris. De intäkter som uppstår ska användas för nyinköp av konst. Konstverken tillhör inte de enskilda verksamheterna och får inte avyttras eller skänkas som gåva.

3.7 Avtal

I samband med att konstverket offentliggörs är det viktigt att ur upphovsrättslig synvinkel att skriva ett avtal med konstnären eller ansluta sig till Bildkonst Upphovsrätt i Sverige, BUS. Avtalet ska bland annat reglera kommunens rätt att offentliggöra konsten.